

Øresundsregionens fortsatte udvikling

Handlingsplan for Öresundskomiteen 2005-2006

Baggrundsnotat, Februar 2005

Öresundskomiteen

Indholdsfortegnelse

1. Den fælles vision	1
2. Hvilke indsatsområder for Øresundsregionen fremover?	2
3. Helhedsperspektiv og regional forankring	3
· Öresundskomiteens rolle og opgaver	3
· Nye forventninger til et regionalpolitisk samarbejde	3
4. Hvilke indsatser er nødvendige - og hvordan kan Öresundskomiteen bidrage?	4
4.1 At fremme den økonomiske vækst	4
· Optimere rammebetingelserne	4
· Udnytte mulighederne på den anden side	4
· Styrke den internationale profilering	4
4.2 At fremme "hverdagsintegrationen"	6
· Fremme mobiliteten	6
· Fremme samspillet mellem regler og systemer	6
· Fremme identitet og legitimitet	9
4.3 At binde regionen sammen	9
· Infrastruktur og kommunikation	9
· En helhedsorienteret udvikling	10
· Det politiske samarbejde	11
Handlingsplan for Öresundskomiteen 2005-2006	12

Den trykta handlingsplanen: *Öresundsregionens fortsatta utveckling, handlingsplan för Öresundskomiteen 2005-2006*, finns att ladda ner på Öresundskomiteens hemsida, www.oresundskomiteen.dk. Den kan även beställas via: info@oresundskomiteen.dk eller via telefon: +45 33 22 00 11.

1. Den fælles vision

En fælles, overordnet vision for Øresundsregionens udvikling er: "At regionen udvikles til Europas mest funktionelt integrerede grænseregion".

Visionen er omsat til,

- at Øresund skal være den ledende region i Europa med stærk økonomisk vækst, høj social velfærd, et bæredygtigt miljø og en helhedsorienteret udvikling
- at det skal være enkelt og attraktivt at bo, arbejde og studere, uanset hvor man bor i regionen
- at regionen skal være Europas rene storbyregion

Disse målsætninger er bredt forankret blandt de myndigheder, organisationer og andre aktører, som arbejder for Øresundsregionens udvikling.

Mål og midler er indbyrdes forbundne: Målsætningen om tilvækst tager udgangspunkt i Øresundsregionen som et kraftcenter med en stærk international profil - som en attraktiv metropolregion med gennemslagskraft, stærk konkurrenceevne og stort tilvækstpotentiale.

Øresundsintegrationen er ikke et mål i sig selv, men ét blandt flere midler til vækst og velfærd. En helhedsorienteret udvikling, der drager nytte af regionens interne forskelle, kan øge vækstpotentialet, men kan også være et mål i sig selv.

Vækstmålsætningen kan ikke stå alene. Den må forenes med hensynet til en miljømæssig bæredygtig udvikling. Øresundsregionen har en høj miljøprofil og en langsigtet målsætning om at blive Europas rene storbyregion. Der må tilstræbes en samhørighed mellem økonomisk vækst, velfærd og miljømæssig bæredygtighed.

Der er på europæisk niveau voksende forventninger til, at grænseregionerne kan være en dynamo for tilvækst og gennemførelsen af det indre marked, og at samarbejdet henover grænserne kan være model for integrationen af hele den europæiske union. Samarbejdet omfatter typisk emner fra hele hverdagslivet - erhverv, arbejdsmarked, uddannelse og kultur, miljø og planlægning etc.- med forankring i et lokalt/regionalt politisk ansvar.

Hvor langt er vi nået?

"A flagship among cross border regions" - sådan er Øresundsregionen karakteriseret af OECD i 2003. OECD-studiet har fået bred inspirationsværdi for debatten i regionen og givet afsæt for den såkaldte "anden bølge" som betegnelse for ny optimisme og tro på regionens vækstmuligheder.

Både vækst og integration er på rette vej. Blandt de senere års resultater kan nævnes

- at passagertransporten med Øresundstogene langt overgår forventningerne
- at både biltrafikken på broen og færgetrafikken er i vækst
- at antallet af grænsependlere er mere end tredoblet over en kortere årrække
- at antallet af studiependlere er voksende i begge retninger
- at universitetssamarbejdet har udviklet sig stærkt
- at et mangeårigt uformelt sygehussamarbejde i stigende grad formaliseres
- at opkøb og etablering af virksomheder tværs Sundet er flerdoblet over en kort årrække
- at Øresundsregionen er Nordens førende region i den globale konkurrencekraft og ligger i top hvad angår udenlandske investeringer
- at der er stor europæisk opmærksomhed omkring Interreg-programmet for Øresund, som er en vigtigt strategisk ramme for projekter og konkrete initiativer.

"Den anden bølge" er yderligere stimuleret af de to regeringers øgede interesse for og prioritering af

Øresundsudviklingen. Skatteaftalen mellem de to regeringer, etablering af Skat Øresund, Poul Schlüter-processen og initiativet Tilvækst Øresund er iøjnefaldende politiske initiativer fra nationalt hold, der har betydning som retningsvisere for den fortsatte udvikling af regionen. Et direkte strategisk samarbejde mellem regeringerne og regionens myndigheder er en vigtig nyskabelse, som kan ligge i forlængelse af - og samtidig være forudsætning for - den indsats, der leveres fra andre lokale, regionale og private aktører.

Drivkræfter og aktører

Den hidtidige udvikling er resultat af mange aktørers virke, markedskræfterne, borgernes incitamenter, en politisk indsats på flere niveauer m.m. Drivkraften er leveret af politikere og embedsmænd på lokalt, regionalt, øresundsregionalt og nationalt niveau, borgerne, erhvervslivet, arbejdsmarkedets parter, forskere og studerende. En mangfoldighed af aktører, som har bidraget ud fra sine respektive kompetencer. Regionens udvikling er i høj grad kendetegnet og drevet frem af brede, uformelle netværk og en proces præget af "den lærende region".

Meget er gjort, men der kan gøres meget mere for at udnytte de store potentialer i regionen. Barriere-dagsordenen afløses gradvis af en "muligheds-dagsorden", men det er nødvendigt at identificere og prioritere de strategisk vigtigste indsatsområder.

2. Hvilke indsatsområder for Øresundsregionen fremover?

Den overordnede vision for regionen kan konkretiseres i delmål og strategier for udviklingen:

o At fremme en bæredygtig økonomisk vækst

- ved at optimere rammebetingelserne
- ved at synliggøre mulighederne
- ved at profilere regionen internationalt

o At fremme "hverdagsintegrationen"

- ved at fremme mobiliteten
- ved at fremme samspil mellem regler og systemer
- ved at fremme identitet og legitimitet

o At binde regionen sammen

- ved at styrke infrastruktur og kommunikation
- ved at fremme en helhedsorienteret udvikling
- ved at fremme samhørighed og et bredt samarbejde

Mål og strategier er indbyrdes forbundne - også på tværs - men dækker tilsammen et spektrum af strategisk vigtige indsatsområder, som kan udgøre grundlaget for en sammenholdende udviklingsstrategi for Øresundsregionen.

Den hidtidige udvikling har i høj grad været båret af bidrag fra og samspil mellem mange forskellige aktører. Det vil også være nødvendigt fremover. Ligesom det er nødvendigt at sikre sammenhæng mellem indsatsområderne i det konkrete arbejde. Det taler for en regionalpolitisk forankring, der kan sikre et regionalpolitisk helhedsperspektiv på udviklingen.

Hvem kan sikre helhedsperspektivet i udviklingen - og hvordan? Hvordan sikres et fortsat regionalpolitisk (med)ansvar for Øresundsregionens udvikling? Hvordan sikres en bred regionalpolitisk forankring?

3. Helhedsperspektiv og regional forankring

• Öresundskomiteens rolle og opgaver

Visionerne og målsætningerne for Øresundsregionen dækker bredt. Helhedsperspektivet er også tydeligt i Öresundskomiteens vedtægter, hvori beskrives komiteens rolle og opgaver. I den senest reviderede version fra januar 2003 fremgår, at komiteen

- har til formål at styrke og synliggøre områdets rolle i såvel national som international henseende med det formål at skabe grundlag for øget vækst i hele Øresundsregionen - økonomisk, kulturelt og socialt
- skal arbejde for en udvikling af hele Øresundsregionen hen imod en funktionelt integreret region, løbende vurdere integrationsprocessens fremdrift samt tage initiativer til og fremsætte forslag til, hvordan den kan fremmes
- skal medvirke til at fremme forståelsen for de respektive sider af Øresunds kulturelle og sociale egenart samt udbygge den eksisterende fælles sociale og kulturelle identitet
- skal arbejde for at varetage fælles grænseregionale interesser i forhold til statslige og internationale myndigheder.
- skal bidrage til at fremme profilering af Øresundsregionen såvel nationalt som internationalt med det formål at udnytte områdets samlede styrkepositioner i den internationale konkurrence.

Med vedtægterne har komiteen påtaget sig en central rolle som politisk platform, debatforum og katalysator for Øresundsregionens udvikling. Komiteen har lagt vægt på at være en initierende organisation med overblik over hvad der sker i Øresundsregionen. En åben organisation, hvor politikere, medlemsorganisationer og omverdenen kan rejse spørgsmål for den politiske debat og påpege konkrete behov for at gøre hverdagen lettere for pendlere, erhvervsliv m.fl. En åben organisation med tæt dialog med erhvervsliv, arbejdsmarkedets parter og forskningsmiljøet.

Komiteen har sammen med medlemsorganisationerne i høj grad præget den hidtidige udvikling og bl.a. været den drivende kraft bag Interreg-programmet. Væsentlige initiativer er undfanget og iværksat i det grænseregionale samarbejde og drevet videre af andre aktører. Blandt mange eksempler er Øresund Science Region, de fire platforme, Øresundsuniversitetet, Øresund Business Council etc. Komiteen er forankringspunkt for et fagligt og strategisk samarbejde med medlemsorganisationerne og andre aktører om harmonisering og barrierer, statistik og analyser, skat-socialsikring-pensioner, arbejdsmarked, uddannelse, sundhed samt kultur- og mediasamarbejde

• Nye forventninger til et regionalpolitisk samarbejde

De seneste år er fremvokset nye organisationer og aktører, som har påtaget sig opgaver indenfor et bredt spektrum. Det gælder fx profilering og synliggørelse af regionen, fremme af den kulturelle identitet og netværksdannelse samt vurdering og fremme af integrationsprocessens fremdrift. Opgaver og rollefordeling blandt regionens mange aktører er under opbrud og forandring. Den proces har en uforudsigelig dynamik, men afklares i takt med gennemførelsen af den danske strukturreform og rammerne for det fremtidige Øresundssamarbejde.

Den hidtidige indsats for Øresundsregionen har i høj grad været forankret i et regionalpolitisk samarbejde. Der vil også fremover være behov for et regionalpolitisk medansvar som væsentlig drivkraft for udviklingen og en bredt funderet indsats baseret på et bredt partnerskab. Det stigende antal aktører på mere eller mindre specialiserede områder mindsker ikke behovet for et regionalpolitisk engagement - tværtimod.

Også fremover behøves bidrag fra og samspil mellem mange forskellige aktører. Og det er endnu mere nødvendigt at sikre sammenhæng mellem indsatsområderne i det konkrete arbejde. Det taler for en

regionalpolitisk forankring, der kan sikre et regionalpolitisk helhedsperspektiv på udviklingen. Med de krav der stilles til fortsat interessevaretagelse af de grænseregionale hensyn, den nødvendige bredde i samarbejdet etc. vil der fremover være behov for at videreudvikle regionalpolitiske samarbejdsfora, der kan

- rumme og håndtere bredden i indsatsen
- være forum for en politisk debat, der forbinder Skåne med Sjælland og øerne
- fungere som politisk platform og talerør for andre aktører

Spørgsmålet om et fortsat regionalpolitisk medspil i Øresundsudviklingen har især sammenhæng til, hvilken rolle Öresundskomiteen kan og bør udfylde fremover.

4. Hvilke indsatser er nødvendige - og hvordan kan Öresundskomiteen bidrage?

I afsnit 2 beskrives en række strategisk vigtige indsatsområder for den fremtidige udvikling af Øresundsregionen. Disse uddybes og underbygges her med eksempler fra den hidtidige indsats og eksempler på fremadrettede initiativer. Der gives en række bud på, hvordan Öresundskomiteen kan bidrage til den videre udvikling.

Under Öresundskomiteens visionsdebat fremkom mange ideer og forslag. En del er iværksat, andre er under forberedelse. Komiteen drøftede en bruttoliste i marts 2004, og sekretariatet har efterfølgende sammen med medlemsorganisationerne bearbejdet og prioriteret listen til:

- Initiativer, som allerede er iværksat, af komiteen, af medlemsorganisationerne, af øvrige aktører eller i samarbejde mellem disse
- Initiativer, som andre aktører evt kunne opfølge, og hvor sekretariatet - evt sammen med medlemsorganisationerne - kontakter relevante parter for at sondere interessen
- Initiativer af væsentlig strategisk betydning, hvor komiteen kan påtage sig en initierende eller opfølgende rolle

4.1 At fremme den økonomiske vækst

- **Optimere rammebetingelserne**
- **Udnytte mulighederne på den anden side**
- **Styrke den internationale profilering**

Et stærkt erhvervsliv og investeringsklima er en vigtig forudsætning for tilvækst og velfærdsudvikling i Øresundsregionen. Vækst handler i høj grad om optimale rammebetingelser, som kan fremme stærke innovationsmiljøer og kapitalisering af viden samt fremme mobilitet af kapital, varer og tjenesteydelser. Det handler også om at synliggøre fordelene for virksomhederne ved at udvikle en øresundsstrategi og udnytte mulighederne på den anden side af landegrænsen.

Øresundsregionen er allerede idag et kraftcentrum i Nordeuropa og har alle muligheder for at blive en "gateway" til Østersøområdet. Den øgede internationalisering forudsætter en stærk international profil som attraktiv metropolregion, hvilket er afgørende for gennemslagskraften, regionens konkurrenceevne og dermed udnyttelse af tilvækstpotentialet.

Vækstmålsætningen kan dog ikke stå alene, men må forenes med hensyn til en miljømæssig bæredygtig udvikling. Øresundsregionen har en høj miljøprofil og en langsigtet målsætning om at blive Europas reneste storbyregion. Der må tilstræbes en samhørighed mellem økonomisk vækst, velfærd og miljømæssig bæredygtighed.

Den hidtidige indsats

Et strategisk samarbejde på erhvervsområdet er stimuleret af organisationer som Øresund Business Council og Øresunds Industri- og Handelskammer. En række kommuner og erhvervsrådgivere samarbejder tværs Sundet for at fremme kontakterne mellem små og mellemstore virksomheder. Øresund Science Region, Øresundsuniversitetet og forskerparkerne er markante eksempler på resultater fra et tæt samarbejde mellem universiteter, erhvervsliv og myndigheder. Et vigtigt led i fremme af regionens konkurrencekraft er at synliggøre og markedsføre regionen udadtil, og Copenhagen Capacity, Position Skåne, Øresund Science Region og Øresund Network er førende i denne indsats. Aktuelt arbejdes bl.a. med relancering af "Human capital".

Mulige initiativer fremover

I sin analyse af Øresundsregionen har OECD peget på en række mulige initiativer til styrkelse af konkurrenceevnen: At styrke netværk for innovation og fremme en bedre udnyttelse af viden - bl.a. ved at fremme et tættere strategisk samarbejde mellem små og mellemstore virksomheder, udvikle et øresundsdækkende innovationscenter og stimulere flere cluster-dannelser.

De initiativer, som ventes lanceret i forbindelse med Tilvækst Øresund, retter sig i høj grad mod tilvækstfremme. Under overskrifter som bl.a. "innovation" og "iværksætteri" kan en samlet strategi for tilvækstfremme i regionen sætte rammerne for et styrket samarbejde om konkrete indsatser.

Undervejs i visionsdebatten er fremkommet idéer som fx

- Udvikling af en samlet strategi for regionens internationale konkurrencekraft
- Udvikling af et "fyrtårnsprojekt" med global opmærksomhed
- Vurdering af fordele og ulemper ved fusion af markedsføringsorganisationer
- Udvikling af uformelle mødepladser for erhvervslivet
- At fremme offentlig licitation/upphandling på tværs af Sundet

Öresundskomiteens indsats

Ifølge vedtægterne skal komiteen

- arbejde for at skabe grundlag for øget vækst i hele Øresundsregionen - økonomisk, kulturelt og socialt
- styrke og synliggøre områdets rolle i international henseende og fremme regionens internationale profilering og arbejde for at varetage fælles grænseregionale interesser i forhold til statslige og internationale myndigheder.

Indenfor Öresundskomiteens arbejde er udviklet værdifulde erfaringer, som vil kunne nyttiggøres i det videre arbejde med tilvækstfremmende initiativer. Fx i Interreg-projektet "Øresundskompass", hvor komiteen sammen med Øresund Network har taget initiativ til bl.a.

- at afdække vilkårene for forskning tværs Øresund, hvilket bl.a. har synliggjort behov for at fremme proces-synergi mellem danske og svenske forskningsmidler
- at udvikle indikatorer for den økonomiske integration, som bl.a. peger på en stærk udvikling i opkøb af virksomheder henover Sundet
- at afdække motiver og incitamenter for arbejdsgivere, når det gælder at rekruttere arbejdskraft fra den anden side
- at beskrive og synliggøre de økonomiske fordele ved at arbejde på den anden side

Komiteen ønsker at stille projekterfaringer og viden vedrørende tilvækstfremmende forudsætninger og mekanismer til rådighed i arbejdet med "Tilvækst Øresund"

Der kan overvejes fordele ved en mere samlet ageren, d.v.s. indenfor rammerne af en fælles strategi for Øresundsregionens internationale konkurrencekraft. Komiteen har ikke selv kompetencer på dette område, men kan samle aktørerne og tilbyde rammerne for en debat og et samarbejdsforum.

Öresundskomiteen har i juni 2004 gennemført en temadebat om Øresundsregionen i et Østersø-

perspektiv. Der blev lagt vægt på at fremme en udvikling, hvor Øresundsregionen drager nytter af og bidrager til Østersøområdets udvikling, fx via rollen som "Gateway to the Baltic".

Forud havde sekretariatet og medlemsorganisationerne drøftet behovet for en mere samordnet indsats af aktiviteterne i Østersøområdet. Der blev peget på muligheder for synliggørelse af de grænseregionale erfaringer og resultater, med sekretariatet som tovholder. Bl.a. Baltic Development Forum og Nordisk Ministerråd har indbudt til dialog om strategier og aktiviteter i Østersøregionen. Også Dansk Industri har peget på mulige emner i en østersørettet indsats fra komiteen.

Komiteen vil sondere interessen blandt relevante aktører for et samarbejde om udvikling og gennemførelse af en samlet strategi for at styrke Øresundsregionens internationale konkurrencekraft.

I en særlig temadebat om dette emne på komitémødet i dec 2004 ventes deltagelse af nøgleaktører indenfor markedsføring af regionen. Her kan fx. drøftes fælles finansiering af et "Innovations-projekt", som vurderer forudsætningerne for at udvikle en fælles strategi på området.

Komiteen ønsker at styrke samarbejdet med andre aktører om en fælles strategi for Øresundsregionens profilering i Østersøområdet.

Øresundskomiteen har okt 2003 gennemført en temadebat om Øresundsregionen og EU. Der blev markeret stor politisk interesse for at styrke Øresundsregionens profil og synlighed i Bruxelles. Som opfølgning har sekretariatet bl.a.

- haft kontakt til EU-Kommissionen, som har vist interesse for europæisk nytte af erfaringer fra projektet "Sundhed på tværs af Øresund"
- indledt samarbejde med Københavns og Malmøs EU-repræsentationer om informationssøgning i forhold til EU's institutioner
- sammen med Københavns og Malmøs EU-repræsentationer taget initiativ til etablering af en øresundsplatform i Bruxelles under navnet "Forum Øresund".
- samarbejdet med Region Skåne, Sydsam, København og Malmø om præsentation af øresunds-erfaringer på EU-Kommissionens og Regionsudvalgets "Open Days" konferencerække i Bruxelles sept 2004

Sekretariatet har også løbende kontakt til andre nordiske og europæiske grænseregioner, hvorfra der kan hentes inspiration til strategiske initiativer og konkrete problemløsninger.

Komiteen vil tage initiativ til, at Øresundsregionens profil i Bruxelles kan styrkes yderligere.

4.2 At fremme "hverdagsintegrationen"

- **Fremme mobiliteten**
- **Fremme samspillet mellem regler og systemer**

At fremme mobilitet og samspil mellem systemer handler i høj grad om "bridging", dvs at bygge bro. Det er ikke målet at harmonisere, "ensliggøre" eller skabe nye grænser udadtil, men i stedet udvikle frivillige aftaler og pragmatiske løsninger, som gør det enkelt, ukompliceret og smidigt at bo, arbejde, investere, studere m.v. i grænseregionen.

Den hidtidige indsats

De seneste år har vist en stærk vækst i antallet af grænsependlere. Udviklingen er understøttet af en række lovinitiativer som fx skatteaftalen og "Skat Øresund", der har styrket rammevilkårene for et fælles arbejdsmarked. Det er imidlertid en bred opfattelse, at regionen endnu ikke fungerer som et sammenhængende arbejdsmarked, der giver virksomhederne fuld tilgang til en velkvalificeret arbejdsstyrke og arbejdstagerne fuld tilgang til jobmuligheder.

På uddannelsesområdet er i særlig grad udviklet samarbejdsrelationer på tværs af Øresund. Det gælder på alle niveauer, og både mellem institutioner og mellem myndigheder.

Mulige initiativer fremover

I sin analyse af Øresundsregionen konstaterer OECD, at fuld harmonisering hverken er realistisk eller ønskværdig. Derimod er der muligheder i at fx tilnærme forhandlingsprincipperne på arbejdsmarkedet, fremme anerkendelse af erhvervskvalifikationer, styrke offentlig rekruttering på tværs af Sundet og styrke samarbejdet om en aktiv arbejdsmarkedspolitik.

Arbejdet indenfor Tilvækst Øresund har bl.a. "Menneskelige ressourcer" som overskrift.

I visionsdebatten og den seneste debat på arbejdsmarkedsområdet er peget på nødvendigheden af:

- at kortlægge forskellene mellem de nationale arbejdsmarkedsregler, vilkår og systemer samt undersøge forudsætningerne for at fremme samspil, gennemsigtighed og mere sammenlignelige regler og vilkår
- at sikre regionens langsigtede "kompetensforsörjning", dels ved at få overblik over den langsigtede balance mellem udbud og efterspørgsel af arbejdskraft, dels ved at fremme anerkendelse og opkvalificeringsmuligheder tværs Øresund
- at udvikle og afprøve konkrete, aftalebaserede løsninger på "hullerne" i den nugældende lovgivning og praksis, fx på pensionsområdet

På uddannelsesområdet er bl.a. foreslået:

- fælles videreuddannelser for lærere og fælles gymnasieskoler

Øresundskomiteens indsats

Ifølge vedtægterne skal komiteen "arbejde for en udvikling af hele Øresundsregionen hen imod en funktionelt integreret region, løbende vurdere integrationsprocessens fremdrift samt tage initiativer til og fremsætte forslag til, hvordan den kan fremmes"

Komiteen har hermed en vigtig opgave i at varetage regionens interesser og fremme integrationen mellem Danmark og Sverige.

De overordnede rammevilkår for "hverdagsintegrationen" fastsættes til en vis grad på nationalt niveau via mellemstatslige konventioner, national lovgivning og andre regeringsinitiativer. I takt med, at regionens borgere og virksomheder udnytter mulighederne "på den anden side" lægges dog et større ansvar på de regionale aktører.

De lokale og regionale myndigheder har væsentlige kompetencer når det gælder rammevilkår indenfor uddannelse, arbejdsmarked, erhvervsudvikling, transport, sundhed og anden offentlig service. Komiteen har som politisk forum for den grænseregionale udvikling en vigtig rolle i overvågning af integrationsprocessen, idéforum, initiativtager og katalysator. Hertil kommer den folkelige forankring af Øresundsudviklingen, som skal sikre den demokratiske legitimitet og en bred debat om mål, nytteværdi og resultater. Komiteen og medlemsorganisationerne får en stadig mere betydningsfuld rolle i fremme af "hverdagsintegrationen".

Komiteens samarbejde med medlemsorganisationerne indenfor harmoniseringsområdet har de seneste år haft særlig høj politisk prioritet. Komiteen var også blandt initiativtagerne til udviklingen af barriere-samarbejdet mellem de to regeringer fra slutningen af 90'erne.

Dette arbejde er både problem- og løsningsorienteret, i tæt dialog med erhvervslivet, arbejdsmarkedets parter, universiteterne, informationstjenester samt nationale og nordiske instanser. Fokus er på hindringer for den fri mobilitet - indenfor arbejdsmarked, uddannelse og offentlig service. Emnerne er skat, socialsikring, pension, teletakster, mentale barrierer, incitamenter for pendling etc. Et særligt vigtigt sam-

arbejde er indledt med Nordisk Ministerråd, som via den såkaldt Schlüter-proces har sat grænsehindringer på dagsordenen - en prioritering som fastholdes under det danske formandskab 2005. Øresundsregionen er et "fyrtårn" blandt de nordiske grænseregioner, og komiteen bidrager med konkrete erfaringer, synspunkter og løsningsforslag.

Samarbejdet om dokumentation og analyse af integrationsprocessen understøtter det politisk-strategiske arbejde. Dels ved at fastholde fokus på de aktuelle indsatsområder, dels ved at udvikle en strategisk viden om processens forløb, tendenser og udviklingsbetingelser. Arbejdet med dokumentation og analyser er således et vigtigt strategisk instrument for de politiske initiativer.

Harmoniseringsarbejdet handler i høj grad om at overvåge beslutningsprocesser på nationalt, nordisk og europæisk niveau af betydning for den grænseregionale udvikling - og søge indflydelse på disse. En proaktiv rolle for komiteen og medlemsorganisationerne forudsætter en stabil og målrettet informationssøgning i sekretariatet som beredskab og afsæt for politiske initiativer.

Både for de strategiske dele af harmoniseringsarbejdet og for dokumentations- og analyseaktiviteten gælder, at sekretariatet ikke nødvendigvis skal påtage sig fagligt dybtgående opgaver, men have overblik over udviklingstendenser, skue fremadrettet og samle aktørerne/binde netværk sammen.

Komiteen vil give fortsat høj prioritet til harmoniseringsarbejdet og et hertil knyttet højt informationsberedskab - for at fastholde og styrke en proaktiv rolle og for at sikre indblik i og indflydelse på den nationale, nordiske og europæiske beslutningsproces af betydning for den grænseregionale udvikling.

Øresundsarbejdsmarkedet

Komiteens strategisk vigtigste samarbejdspartner er ØAR, ØresundDirekt og arbejdsmarkedets parter - især via Industriens Øresunds Råd - samt Nordisk Ministerråd. Senest er udviklet relationer til Helsingør-Helsingborg, hvor dialogforum "Det fleksible arbejdsmarked" er under udvikling.

Komiteens aktiviteter og erfaringer i Interreg-projekter og nordiske projekter har bl.a. omfattet

- at afdække incitamenter for arbejdsgivernes rekruttering af arbejdskraft over Sundet
- at beskrive og synliggøre de økonomiske fordele ved at arbejde på den anden side
- at afdække øresundsborgernes grænseregionale kundskab og identitet
- at udvikle indikatorer for arbejdskraftsmobilitet og regionens kompetenceforsyning
- at afdække forudsætningerne for en stabil regional "kompetensforsörjning"
- at afdække "huller" efter skatteaftalen samt udvikle og afprøve løsninger på bl.a. pensionsproblematikken

Under debatten er peget på nødvendigheden af;

- at kortlægge forskellene mellem de nationale arbejdsmarkedsregler, vilkår og systemer og der med forudsætningerne for bedre samspil, gennemsigtighed og mere sammenlignelige regler og vilkår
- at sikre regionens langsigtede "kompetensforsörjning", dels ved overblik over den langsigtede balance mellem udbud og efterspörjning af arbejdskraft, dels ved at fremme anerkendelse og opkvalificering tværs Øresund
- at udvikle og afprøve konkrete, aftalebaserede løsninger på "hullerne" i den nugældende lovgivning og praksis, fx på pensionsområdet

Komiteen vil tage initiativ til et tæt strategisk og fagligt samarbejde med relevante medlemsorganisationer, arbejdsmarkedets parter og ØAR om konkrete initiativer til fremme af Øresundsarbejdsmarkedet, fx fremme af det fleksible arbejdsmarked, sikring af en langsigtet kompetensforsörjning og udvikling/afprövning af konkrete problemløsninger.

Komiteen ønsker at stille projekt- og analyseerfaringer fra indsatsen for at fremme Øresundsarbejdsmarkedet til rådighed for samarbejdspartnerne bag "Tilvækst Øresund".

Uddannelse

Her er udviklet tætte relationer på tværs af Øresund, mellem institutioner og mellem myndigheder. I 2004 har harmoniseringsarbejdet sat fokus på emnet i en kortlægning af samarbejds erfaringer, barrierer og rammevilkår - i dialog med medlemsorganisationerne, undervisningsinstitutioner og Nordisk Ministerråd. Visionsdebatten angav forslag til nye initiativer. Fra flere sider er der ønske om, at komiteen også fremover har et fortsat fokus på emnet og fx kan tilbyde løbende kontakt- og erfaringsopsamling.

Komiteen vil give fortsat prioritet til arbejdet med uddannelse og kompetenceudvikling i et grænseregionalt perspektiv - i tæt samarbejde med relevante medlemsorganisationer, uddannelsesinstitutioner, nationale myndigheder og nordiske instanser.

• Fremme identitet og legitimitet

Sproglig og kulturel forståelse, grænseregional identitet og samhørighed er vigtige elementer i forankringen og legitimiteten - og dermed den folkelige opbakning til og medvirken i Øresundsregionens udvikling. Disse begreber får større betydning i takt med hverdagsintegrationens fremdrift, hvor stigende arbejds pendling og flytninger tværs Sundet øger fokus på en grænseregional forståelse og identitet.

Den hidtidige indsats

En lang række initiativer er iværksat på disse områder, både indenfor og udenfor Interreg-programmet. Blandt projekteksemplerne er Språket Förbinder, Øresundstid, Pilelandet og IMO Øresund. Blandt andre initiativer er FRINGO, kultur- og turismesamarbejderne, Öresundskomiteens pulje for folkelig forankring samt Øresund Event. Også harmoniseringsarbejdet, indsatsen for Øresundsarbejdsmarkedet samt informations- og markedsføringsindsatsen har betydning for, hvorvidt og hvordan øresundsborgerne tilegner sig grænseregionen og dens muligheder.

Mulige initiativer fremover

Under visionsdebatten er fra flere sider udtrykt ønske om at fremme forenings samarbejdet på tværs af Sundet, styrke ungdommens engagement i Øresundsregionens udvikling, fremme skolekontakterne, skabe flere uformelle mødepladser på tværs af Sundet, fremme mediasamarbejdet og målrette øresunds information til pressen. Flere sådanne initiativer er igang, bl.a. i regi af Øresund Network, FRINGO og H-H samarbejdet.

Öresundskomiteens indsats

Ifølge vedtægterne skal komiteen "medvirke til at fremme forståelsen for de respektive sider af Øresunds kulturelle og sociale egenart samt udbygge den eksisterende fælles sociale og kulturelle identitet".

Komiteen vil give fortsat høj prioritet til forankring og initiativer til fremme af øresunds-identiteten, bl.a. via støttepuljen "Folkelig forankring", via kultursamarbejdet over Sundet, via samarbejde med informationstjenesterne og de øresundsdekkende events og ved at fremme udvikling af øresundsdekkende medier.

4.3 At binde regionen sammen

• Infrastruktur og kommunikation

Både i et øresundsperspektiv og i et omverdensperspektiv, bl.a. Østersøudviklingen og Skandinaviens kobling til kontinentet, er der behov for en mere sammenhængende planlægning af infrastruktur og miljø. Regionen vokser befolkningsmæssigt med øgede krav til tilgængelighed i hele regionen. Væksten i

befolkning, samfærdsel og økonomi skærper også nødvendigheden af at sikre de miljømæssige hensyn i en langsigtet bæredygtig udvikling.

Den hidtidige indsats

Med afsæt i en regeringsaftale har komiteen og medlemsorganisationerne udarbejdet et fælles miljøprogram for vand, luft og principper for arealanvendelse samt et internationalt benchmarking-program for miljø. "Samverkansforum" (sammensat af komiteens medlemsorganisationer) har med bistand fra sekretariatet udarbejdet to scenarier for Øresundsregionens langsigtede udvikling. Disse diskuteredes på komiteens møde i januar 2004 og udmundede i en beslutning om at drøfte, hvorvidt og hvordan fælles strategier over Sundet kan styrkes.

Mulige initiativer fremover

OECD har foreslået, at der etableres et forum for dialog tværs Sundet om strategisk vigtige emner indenfor den fysiske planlægning.

Öresundskomiteens indsats

Ifølge vedtægterne skal komiteen arbejde for "at skabe grundlag for øget vækst i hele Øresundsregionen - økonomisk, kulturelt og socialt"

Komiteen har januar 2004 gennemført en særlig temadebat om infrastruktur og kommunikation. Øresundstinget i november 2004 havde "Infrastruktur, kommunikation og boende" som særligt tema. Formålet var at initiere en debat om, hvorvidt den regionale udvikling i Øresundsregionen kan drage nytte af en mere samstemt og helhedsorienteret fysisk planlægning. Debatten pegede på, at i takt med den stigende funktionelle afhængighed øges behovet for en dialog om fælles planstrategier og fælles håndtering af udfordringerne indenfor infrastruktur, transport, boligtilvækst etc.

• En helhedsorienteret udvikling

At Øresundsregionen kan markere sig som drivkraft og tilvækstmotor har også sammenhæng til en udvikling af alle dele af regionen, som tager afsæt i de forskellige vilkår og forudsætninger. Der er øget fokus på at fremme - ikke en "ligelig udvikling" - men en "balanceret udvikling", hvor regionens centrale og perifere områder drager nytte af hinandens styrker og fordele.

En helhedsorienteret udvikling indgår også i den europæiske strukturpolitik, der har til formål at fremme den europæiske "samhørighed". Tilsvarende har Interreg-programmet for Øresund som én af målsætningerne at fremme samhørigheden og en balanceret udvikling i regionen. Den brede sammensætning af partnerskabet indenfor Interreg-programmet bekræfter denne målsætning.

Den hidtidige indsats

Interreg-programmerne IIA og IIIA har vist sig at være afgørende finansielle instrumenter for Øresundsregionens udvikling. Interreg har dog stor betydning for samtlige indsatsområder - vækst, integration og at binde regionen sammen.

Mulige initiativer fremover

En fremtidig indsats må indbefatte et stærkt fokus på interessevaretagelsen for videreførelse af et Interreg-program for Øresundsregionen efter 2006, når den nuværende programperiode udløber.

Öresundskomiteens indsats

Også i komiteen er de seneste år markeret en øget politisk interesse for en afbalanceret udvikling i regionen samt hvordan alle dele af regionen kan drage nytte af integrationen til vækst og udvikling. Det stiller krav om et øget samspil og synergi mellem den lokale indsats og bilaterale samarbejder i delområderne og den fælles indsats, som kommer hele regionen til gavn via det brede Øresundssamarbejde.

Blandt de seneste års resultater af den debat er:

- En ny strategi og handlingsplan for SÖSK-Bornholm samarbejdet, som skal fremme øresunds perspektivet og knytte området tættere til den øvrige Øresundsregion. Til den proces har komiteen øremærket midler i en tre-årig overgangsperiode.
- Interreg-projektet "Helhedsorienteret udvikling og delregionale roller", som skal afdække mulighederne for et bedre samspil mellem center og periferi

Komiteen vil give fortsat høj prioritet til at fremme en helhedsorienteret udvikling i regionen, som drager nytte af delområdernes egenart og forskellige forudsætninger. Komiteen kan understøtte de bilaterale samarbejder i fx H-H, SÖSK-Bornholm og København-Malmö med løbende faglig-strategisk viden, kontakter og erfaringer fra især harmoniseringsarbejdet og dokumentations- og analysearbejdet.

Interessevaretagelsen for et fremtidigt Interreg-program for Øresund er en kerneopgave for komiteen. En regionalpolitisk forankring af den fremtidige øresundsudvikling er også ensbetydende med et fortsat regionalpolitisk ansvar for Interreg-programmet - forankret i et bredt partnerskab.

Komiteen vil fortsat arbejde for et INTERREG IVA program for Øresundsregionen og sikre maksimal indflydelse på programmets indhold, organisation og regionale forankring.

• **Det politiske samarbejde**

Et uformelt netværkssamarbejde vil ikke i sig selv kunne håndtere de fremtidige krav til mere samordnede strategier og indsatser. De store udfordringer i Øresundsregionens fremtidige udvikling forudsætter stærke strategiske alliancer mellem aktører på lokalt, regionalt og nationalt niveau og mellem erhvervsliv, arbejdsmarkedets parter, uddannelsesinstitutioner og offentlige myndigheder.

Et politisk samarbejdsforum som Øresundskomiteen kan og skal ikke overtage styringen af de regionalpolitiske opgaver. Imidlertid har den politiske dialog på tværs af Øresund gennem årene været en vigtig drivkraft for regionens udvikling. Herigennem sættes fokus på det samspil og den komplementaritet, som er Øresundsregionens særkende og særlige potentiale. Herigennem rejses netop de spørgsmål som har særlig betydning for den grænseregionale udvikling. Det er derfor vigtigt at fastholde og styrke den politiske platform for varetagelsen af de brede øresundsregionale interesser, som Øresundskomiteen repræsenterer.

Det kan også overvejes, om EU-Kommissionens idéer om en ny organisering af det grænseregionale samarbejde om Interreg-administrationen (EGCC), kan have inspirationsværdi i Øresundsregionen.

Komiteen ønsker at fastholde og styrke sin rolle som forum for en politisk dialog til fremme af Øresundsregionens rammevilkår og udviklingsmuligheder, en politisk platform for de grænseregionale interesser og et samlingspunkt for det politiske samarbejde over Øresund.

Handlingsplan for Øresundskomiteen 2005-2006

Det politiske samarbejde

- Komiteen ønsker at fastholde og styrke sin rolle som forum for en politisk dialog, samlingspunkt for de grænseregionale interesser og initiativtager til fremme af Øresundsregionens rammevilkår og udviklingsmuligheder

Komiteen vil på det grundlag iværksætte en strategisk indsats indenfor følgende områder:

Fremme den økonomiske vækst

STYRKE RAMMEBETINGELSERNE FOR TILVÆKST
OG BIDRAGE TIL REGIONENS INTERNATIONALE PROFILERING

- Komiteen tager initiativ til et øget samarbejde om udvikling og gennemførelse af en samlet strategi for at styrke Øresundsregionens internationale konkurrencekraft
- Komiteen tager initiativ til at styrke Øresundsregionens profil i Bruxelles
- Komiteen styrker samarbejdet med andre aktører om en fælles strategi for Øresundsregionens profilering i Østersøområdet

Fremme hverdagsintegrationen

FREMME MOBILITET OG SAMSPIL MELLEM REGLER OG SYSTEMER

- Komiteen tager initiativ til et tæt strategisk og fagligt samarbejde med medlemsorganisationer, arbejdsmarkedets parter og ØAR (Øresundsregionens Arbejdsmarkedspolitiske Råd) om konkrete initiativer til fremme af Øresundsarbejdsmarkedet, fx indenfor arbejdsmarkedslovgivning, kompetenceudvikling, skat og pensioner
- Komiteen arbejder for at fremme samarbejdet om uddannelse og kompetenceudvikling i et grænseregionalt perspektiv
- Komiteen giver fortsat høj prioritet til harmonise

ringsarbejdet og et hertil knyttet højt informationsberedskab. Dette for at styrke en proaktiv rolle samt sikre indblik i og indflydelse på nationale, nordiske og europæiske beslutningsprocesser af betydning for den grænseregionale udvikling

STYRKE IDENTITET OG LEGITIMITET

- Komiteen giver fortsat høj prioritet til forankring og initiativer til fremme af øresunds-identiteten, bl.a. via støttepuljen "Folkelig forankring", via kultur- og skolesamarbejdet over Sundet, via samarbejde med informationstjenesterne og de øresunds-dækkende events og ved at fremme udvikling af øresunds-dækkende medier

Binde regionen sammen

STYRKE INFRASTRUKTUR OG KOMMUNIKATION

- Komiteen følger og støtter arbejdet med strategiske indsatser indenfor infrastruktur, trafik, miljø og planlægning.

FREMME EN HELHEDSORIENTERET UDVIKLING OG SAMHØRIGHED

- Komiteen giver fortsat høj prioritet til at fremme en helhedsorienteret udvikling i regionen, som drager nytte af delområdernes egenart og forskellige forudsætninger
- Komiteen arbejder fortsat for et INTERREG IVA program for Øresundsregionen og for at sikre maksimal indflydelse på programmets indhold, organisation og regionale forankring

Samtlige aktiviteter iværksættes og gennemføres i tæt dialog med andre aktører på lokalt, regionalt og nationalt niveau. Der tilstræbes en arbejdsdeling, som fremmer synergien i indsatsen. Fx stiller komiteen gerne projekt- og analyseerfaringer til rådighed for parterne bag "Tilvækst Øresund"

Der er mange andre strategiske projekter og initiativer i gang i Øresundsregionen. Komiteen vil med interesse følge fremdriften og resultaterne af disse aktiviteter.